

Διαμορφωτική και Απολογιστική αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευτικού: Η τεχνική της συνέντευξης και η εφαρμογή της στη Β΄θμια Εκπαίδευση.

Εμμανουήλ Κουσλόγλου, Ηλεκτρονικός Φυσικός ΠΕ12
Τηλ. 2510 250165 & 6974378290, E-mail: kusman@sch.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Θα μπορούσαμε να ορίσουμε την αξιολόγηση ως μια συστηματική διαδικασία, με βάση την οποία αποδίδουμε μια ορισμένη αξία (ποσοτική ή ποιοτική) σε ένα αντικείμενο, μέσο, αποτέλεσμα, πρόσωπο κ.ο.κ. εφαρμόζοντας συγκεκριμένα κριτήρια και μεθοδολογία. Όταν η αξιολόγηση οργανώνεται από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό τότε πλέον αναφερόμαστε στην αυτοαξιολόγηση που μπορεί να δράσει καταλυτικά στην ποιοτική βελτίωση της διδακτικής διαδικασίας διαμέσου της βελτίωσης του/της εκπαιδευτικού.

Στην παρούσα εργασία γίνεται μια θεωρητική προσέγγιση της διαμορφωτικής και κυρίως της απολογιστικής αξιολόγησης. Στη συνέχεια αναλύεται η τεχνική της συνέντευξης και πώς αυτή μπορεί να εφαρμοσθεί στη Β΄θμια Εκπ/ση, ώστε να αξιολογηθούν ο σχεδιασμός των διδακτικών εννοιών, οι εκπαιδευτικές τεχνικές που εφαρμόζονται, οι σχέσεις εκπαιδευτικού – μαθητών καθώς και τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα. Τέλος, αναφέρονται παραδείγματα και μεταφέρεται η πλούσια εμπειρία που προέκυψε από την εφαρμογή της τεχνικής αυτής στην τάξη κατά την τελευταία πενταετία.

ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ – ΤΕΛΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου εφαρμόζεται με στόχο αφενός να διαπιστωθεί το κατά πόσο οι μαθητές έχουν αποκτήσει τις απαραίτητες γνώσεις, στάσεις και ικανότητες πάνω στο συγκεκριμένη θεματική ενότητα που έχουν διδαχθεί και αφετέρου να αξιολογηθεί το εκπαιδευτικό έργο που προσέφερε ο εκπαιδευτικός.

Η αξιολόγηση έχει νόημα όταν εφαρμόζεται με αξιοπιστία, οι πληροφορίες που συλλέγονται είναι έγκυρες ενώ η επεξεργασία τους γίνεται σε βάθος προκειμένου να οδηγήσουν σε συγκεκριμένα αποτελέσματα και ερμηνείες. Με τον τρόπο αυτό ο εκπαιδευτικός λαμβάνει την απαραίτητη ανατροφοδότηση και βελτιώνει το εκπαιδευτικό έργο που προσφέρει, κάτι που αποτελεί και τον τελικό στόχο της διαδικασίας.

Η αξιολόγηση/αυτοαξιολόγηση που εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς (διαμορφωτική αξιολόγηση) μπορεί να οδηγήσει, μέσα από τη μελέτη των πληροφοριών που θα συγκεντρωθούν και τα συμπεράσματα στα οποία ο εκπαιδευτικός θα καταλήξει, σε έγκαιρη παρέμβαση και τροποποίηση των αξόνων του εκπαιδευτικού έργου που προσφέρεται. Αν η αξιολόγηση εφαρμοσθεί στο τέλος της σχολικής χρονιάς τότε αποτελεί τελική (ή απολογιστική) αξιολόγηση και έχει το μειονέκτημα ότι δεν προσφέρει την απαραίτητη ανατροφοδότηση προκειμένου να βελτιωθεί άμεσα το εκπαιδευτικό έργο. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί όμως ως διαμορφωτική αξιολόγηση εφόσον τα αποτελέσματα και οι ερμηνείες στις οποίες οδηγεί, εκτιμούνται και οδηγούν στη βελτίωση του έργου στην επόμενη σχολική χρονιά.

Οι κύριοι άξονες γύρω από τους οποίους κινείται οι αξιολόγηση είναι:

- Ο σχεδιασμός των διδακτικών εννοιών
- Οι τεχνικές που εφαρμόζονται από τον εκπαιδευτικό
- Οι σχέσεις εκπαιδευτικού – μαθητών, μεταξύ των μαθητών αλλά και το γενικότερο κλίμα που επικρατεί στην τάξη
- Τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα σε επίπεδο γνώσεων, ικανοτήτων και στάσεων

Οι τεχνικές αξιολόγησης είναι δεκάδες και ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει με συγκεκριμένα κριτήρια τις πιο κατάλληλες και αποδοτικές για τον ίδιο και τους μαθητές του. Στην παρούσα εργασία θα μελετήσουμε τη τεχνική της συνέντευξης ως τεχνική αυτοαξιολόγησης του εκπαιδευτικού

Η ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ ΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΤΙΚΗ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η τεχνική της συνέντευξης εφαρμόζεται προκειμένου ο εκπαιδευτικός να αντλήσει από τους μαθητές τις πληροφορίες που κρίνει απαραίτητες για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού του έργου. Η τεχνική αυτή έχει δύο πολύ σοβαρά πλεονεκτήματα σε σχέση με άλλες τεχνικές όπως αυτές της συμπλήρωσης εντύπων (ανώνυμα ερωτηματολόγια, τεστ κ.α.):

- Οι μαθητές αντιμετωπίζονται ως ξεχωριστές προσωπικότητες κάτι που αντιλαμβάνονται και εκτιμούν ιδιαίτερα και οι ίδιοι, γεγονός που επιδρά θετικά στη βελτίωση της σχέσης εκπαιδευτικού/μαθητών.
- Δεν γίνεται μια απλή συγκέντρωση χρήσιμων μεν, κοινότυπων δε απαντήσεων αλλά δίνεται η δυνατότητα να συζητηθούν σε βάθος κάποια θέματα που θέτουν οι μαθητές

Φυσικά, όπως όλες οι υπόλοιπες τεχνικές έχει κάποια μειονεκτήματα, τα οποία όμως μπορούν να αντιμετωπισθούν, στο μέτρο του δυνατού, από τον καθηγητή. Πιο συγκεκριμένα:

- Ο χρόνος που απαιτείται για την ολοκλήρωση της διαδικασίας σε ένα πολυπληθές τμήμα μαθητών (άνω των είκοσι ατόμων) είναι σχετικά μεγάλος, στα πλαίσια πάντα του ωρολογίου προγράμματος
- Κάποιοι μαθητές/μαθήτριες νιώθουν άβολα ή δεν έχουν το θάρρος να εκφράσουν τις απόψεις τους όταν βρίσκονται πρόσωπο με πρόσωπο με τον καθηγητή τους.

Για τους παραπάνω λόγους καταρχήν θα πρέπει να έχει οικοδομηθεί ήδη κλίμα εμπιστοσύνης και κατανόησης μεταξύ εκπαιδευτικού μαθητών, ενώ η διαδικασία και τα ερωτήματα που θα τεθούν από τον καθηγητή θα πρέπει να έχουν οργανωθεί άμογα. Στην αντίθετη περίπτωση θα ήταν προτιμότερο να ακολουθηθεί μια οποιαδήποτε άλλη τεχνική αυτοαξιολόγησης.

ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Τα βήματα που είναι σκόπιμο να ακολουθήσει ο εκπαιδευτικός προκειμένου να εφαρμόσει τη τεχνική της συνέντευξης στην τάξη είναι τα ακόλουθα:

ΒΗΜΑ 1^ο ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΩΝ

Ο εκπαιδευτικός προετοιμάζει τα ερωτήματα που θα θέσει στους μαθητές/μαθήτριες. Λόγω του χρονικού περιορισμού στη διάρκεια της συνέντευξης, τα ερωτήματα θα πρέπει να είναι καλά στοχευμένα ώστε να μη καταναλώνεται άσκοπα πολύτιμος χρόνος, πολύ περισσότερο αν αυτά δίνουν λαβή στους μαθητές για άσχετες σκέψεις και συζητήσεις. Δεν είναι απαραίτητο βέβαια όλα τα ερωτήματα να αφορούν αποκλειστικά την εκπαιδευτική διαδικασία καθώς είναι χρήσιμο να συζητηθούν και θέματα που θα βελτιώσουν το κλίμα της συνέντευξης. Τέλος, και πάλι για την οικονομία χρόνου, είναι απαραίτητο να επιλεγεί η αναλογία μεταξύ ερωτημάτων ανοικτού και κλειστού τύπου.

Ενδεικτικά παραθέτω τα ερωτήματα στα οποία κατέληξα να θέτω στους μαθητές μου μετά από την εμπειρία εφαρμογής τη συνέντευξης κατά την τελευταία πενταετία. Στην τρίτη στήλη του πίνακα επεξηγώ τους στόχους του αντίστοιχου ερωτήματος

α/α	ΕΡΩΤΗΜΑ	ΣΤΟΧΟΣ
1	Συζήτηση: Έχεις αδέρφια; Έχεις ελεύθερο χρόνο για διάβασμα (εργάζεσαι ή μήπως έχεις πολλές ώρες φροντιστήριο ή μετακινείσαι από άλλη πόλη ή χωριό στο σχολείο); Τι θα ήθελες να σπουδάσεις ή με τι θα ήθελες να ασχοληθείς στη ζωή σου γενικότερα;	Δημιουργία φιλικού/άνετου κλίματος. Ο μαθητής «ανοίγεται» και αποκτά θάρρος
2	Σου αρέσει η Φυσική; Γιατί;	Αποκαλύπτονται εξαιρετικού ενδιαφέροντος λόγοι (λανθασμένες εκπαιδευτικές τεχνικές, άσχημα συγγράμματα, φτωχά εποπτικά μέσα, κακές συμπεριφορές) που απομακρύνουν ή φέρνουν πιο κοντά τους μαθητές στο συγκεκριμένο μάθημα.
3	Τι σε ευχαριστεί από το μάθημα όπως αυτό εξελίσσεται μέσα στην τάξη;	Οι μαθητές/μαθήτριες δίνουν πολύτιμες πληροφορίες σχετικά με την καθημερινή εξέλιξη της εκπαιδευτικής διαδικασίας μέσα στην αίθουσα καθώς και με το γενικότερο κλίμα που έχει διαμορφωθεί. Επιπλέον, εκφράζουν ενδιαφέρουσες απόψεις σχετικά με τις

		εκπαιδευτικές τεχνικές και τα εποπτικά μέσα που χρησιμοποιούνται
4	Τι ΔΕΝ σε ευχαριστεί από το μάθημα όπως γίνεται μέσα στην τάξη;	Όμοια με παραπάνω. Επιπλέον, δίνεται η δυνατότητα στο μαθητή να εκφράσει κάποιο παράπονό του και δεν είχε το θάρρος να κάνει μέχρι τώρα. Να σημειώσω ότι έχει προηγηθεί ήδη η ερώτηση σχετικά με τα θετικά της εκπαιδευτικής διαδικασίας προκειμένου ο μαθητής/μαθήτρια να έχει αποκτήσει την άνεση να εκφράσει την όποια δυσαρέσκειά του
5	Τι θα ήθελες να γίνεται επιπλέον στο μάθημα; Τι θα τραβούσε περισσότερο το ενδιαφέρον σου;	Η ερώτηση αποτελεί φυσικό επακόλουθο των δύο ερωτημάτων που προηγήθηκαν, τα οποία και συμπληρώνει
6	Ποιο μάθημα σου αρέσει περισσότερο; Γιατί;	Ο εκπαιδευτικός διερευνά επιπλέον λόγους που ένα μάθημα είναι ελκυστικό ή αγαπητό προς τους μαθητές (ενδιαφέρον περιεχόμενο, καλές τεχνικές που χρησιμοποιεί ο αντίστοιχος καθηγητής που το διδάσκει, ευχάριστο ή και χαλαρό κλίμα κατά τη διάρκεια του μαθήματος κ.α.).
7	Πώς τα πας με τους συμμαθητές σου; Έχεις παράπονο από κάποιον;	Δίνεται η δυνατότητα στο μαθητή/μαθήτρια να εκφράσει κάποιο πρόβλημα που αντιμετωπίζει σχετικά με τη συμπεριφορά που έχουν οι συμμαθητές του, ή κάποιος από αυτούς απέναντί του/της. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλύσει το πρόβλημα με τις κατάλληλες ενέργειές του.
8	Θέλω να μου πεις ένα θετικό που έχω ως καθηγητής, κάτι που σου αρέσει στον τρόπο που κάνω το μάθημα. Θέλω να μου πεις το πρώτο που σου έρχεται στο μυαλό.	Οι μαθητές/μαθήτριες εκφράζουν αυθόρμητα την άποψή τους. Ο εκπαιδευτικός που έχει θέσει τις προτεραιότητές του στην εκπαιδευτική διαδικασία, διαπιστώνει αν το κυριότερο θετικό χαρακτηριστικό του είναι ένα από αυτά που συμβάλουν τα μέγιστα στη διαδικασία αυτή
9	Θέλω να μου πεις ένα αρνητικό που έχω ως καθηγητής, κάτι που δεν σου αρέσει στον τρόπο που κάνω το μάθημα.	Το δυσκολότερο ερώτημα. Θα απαντήσουν σε αυτό πολύ λιγότεροι από τους μισούς μαθητές. Εφόσον έχει διαμορφωθεί κλίμα εμπιστοσύνης και αλληλοκατανόησης τόσο κατά τη διάρκεια των μαθημάτων όσο και κατά τη διαδικασία της συνέντευξης, το ερώτημα αυτό θα προσφέρει τη πιο σημαντική πληροφορία στον εκπαιδευτικό

Στη συνέχεια ο εκπαιδευτικός προχωρά στη σύνταξη καταστάσεων ή ξεχωριστών για κάθε μαθητή ερωτηματολογίων όπου θα καταχωρεί τις απαντήσεις των μαθητών. Προτείνεται η δημιουργία καταστάσεων αντί ερωτηματολογίων καθώς ο εκπαιδευτικός δεν θα χρειαστεί πολύ χώρο για την καταγραφή των σημειώσεων που θα κρατάει κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Άλλωστε δεν είναι δυνατό την ώρα της συνέντευξης να είναι συνεχώς σκυμμένος πάνω από ένα έντυπο δίνοντας μια εικόνα έλλειψης ενδιαφέροντος προς τα λεγόμενα του μαθητή και ακυρώνοντας με τον τρόπο αυτό την ουσία της συνέντευξης. Επιπλέον, οι καταστάσεις καταγραφής απαντήσεων (ένα παράδειγμα φαίνεται στο σχήμα 1) δίνουν καταρχήν μια πιο παραστατική και συνολική εικόνα των απαντήσεων.

ΤΜΗΜΑ:		ΣΧΟΛΕΙΟ:								
ΟΝΟΜΑΤ/ ΕΠΙΘΥΜΟ	ΕΡ.1	ΕΡ.2	ΕΡ.3	ΕΡ.4	ΕΡ.5	ΕΡ.6	ΕΡ.7	ΕΡ.8	ΕΡ.9	

Σχήμα 1. Κατάσταση καταγραφής απαντήσεων

ΒΗΜΑ 2^ο ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Ο εκπαιδευτικός είναι απαραίτητο να ενημερώσει τη διεύθυνση της Σχολικής Μονάδας αλλά και τους συναδέλφους του πριν από την έναρξη της διαδικασίας. Ο λόγος είναι ότι κατά τη διάρκεια της συνέντευξης οι μαθητές παραμένουν εκτός της αίθουσας πλην ενός.

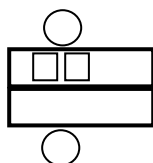
Το σημαντικότερο όμως κομμάτι της διαδικασίας αποτελεί η ενημέρωση των μαθητών που θα συμμετάσχουν στη συνέντευξη. Οι μαθητές πρέπει να γνωρίζουν τι πρόκειται να ακολουθήσει έτσι ώστε η διαδικασία να εξελιχθεί με τη συναίνεσή τους. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να αφιερώσει δέκα περίπου λεπτά για να περιγράψει με σαφήνεια τη διαδικασία και να απαντήσει σε απορίες που θα εκφράσουν οι μαθητές του. Τα σημεία στα οποία είναι απαραίτητο να αναφερθεί είναι τα ακόλουθα:

- Η συνέντευξη πραγματοποιείται με σκοπό την ανατροφοδότηση του εκπαιδευτικού και στόχο τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Η συνέντευξη/συζήτηση δεν σχετίζεται με τη αξιολόγηση των μαθητών και συνεπώς δεν χρειάζεται αυτοί να έχουν άγχος ή να νιώθουν πίεση.
- Η διαδικασία θα διαρκέσει μόνο 2'-5' για τον καθένα και θα συμμετάσχουν μόνο όσοι το επιθυμούν.
- Αναφέρεται ο τόπος και ο χρόνος όπου θα πραγματοποιηθούν οι συνεντεύξεις.
- Δίνεται έμφαση στη συμπεριφορά των μαθητών που θα βρίσκονται έξω από την αίθουσα ώστε να μη δημιουργήσουν προβλήματα στους άλλους συναδέλφους και συμμαθητές τους.

ΒΗΜΑ 3^ο Η ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Ο εκπαιδευτικός είναι εφοδιασμένος με την ονομαστική κατάσταση του τμήματος αλλά και την αντίστοιχη κατάσταση καταγραφής των απαντήσεων και περιμένει το μαθητή στην αίθουσα όπου θα διεξαχθεί η συνέντευξη. Καλεί ένα – ένα τους μαθητές αλλά όχι με αλφαβητική σειρά, όπως θα τους έχει ενημερώσει ήδη, ώστε να αποφεύγεται η απομάκρυνση από την αίθουσα των μαθητών που τα ονόματά τους είναι καταχωρημένα στο τέλος των ονομαστικών καταστάσεων.

Ο εκπαιδευτικός σε καμία περίπτωση δεν είναι καθισμένος στην έδρα της αίθουσας. Η συνέντευξη διεξάγεται, κατά το δυνατό, με ίσους όρους οπότε καθηγητής και μαθητής θα βρίσκονται καθισμένοι αντιμέτωποι σε ένα ή δύο στη σειρά θρανία (σχήμα 2). Η απόσταση μεταξύ του εκπαιδευτικού και μαθητή θα είναι μεν μικρή αλλά όχι τόσο ώστε να δημιουργεί αίσθημα «ασφυξίας» στο μαθητή ή τη μαθήτρια.

Σχήμα 2. Χωροταξία

Η συνέντευξη θα έχει διάρκεια μεταξύ 2' και 5'. Ο εκπαιδευτικός θέτει τα ερωτήματα που έχει σχεδιάσει και διεξάγει τη διαδικασία λαμβάνοντας υπόψη του ότι:

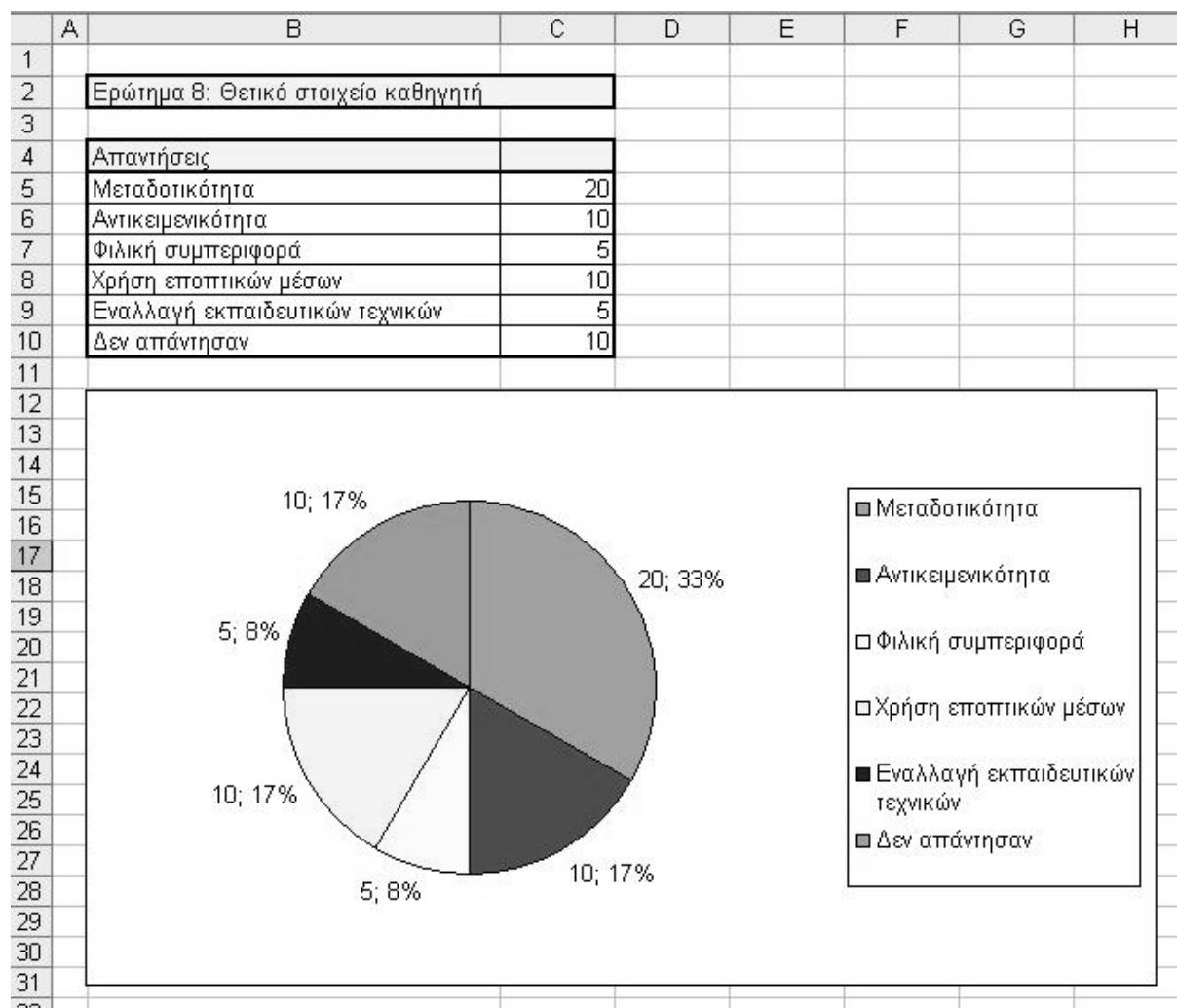
- Ο μαθητής πρέπει να απαντά αυθόρμητα και όχι να καθοδηγείται από τον ερωτώντα. Ο σκοπός της συνέντευξης είναι να δοθεί χρήσιμη ανατροφοδότηση που θα βελτιώσει το παραγόμενο εκπαιδευτικό έργο και όχι να ειπωθούν πράγματα που ο εκπαιδευτικός θα ήθελε να ακούσει.
- Ο εκπαιδευτικός δεν χρειάζεται να ασκεί πίεση προς το μαθητή ώστε ο δεύτερος να απαντήσει σε όλες τις ερωτήσεις. Κάποιοι μαθητές δεν θα εκφράσουν άποψη για αρκετά από τα θέματα που θα τεθούν. Άλλωστε ο στόχος της συνέντευξης δεν είναι η απλή συλλογή συγκεκριμένου αριθμού απαντήσεων για στατιστική επεξεργασία. Σε αυτή τη περίπτωση θα ήταν προτιμότερο να μοιρασθεί ένα ερωτηματολόγιο στους μαθητές.
- Ο εκπαιδευτικός κατά τη διάρκεια της συνέντευξης διακρίνει τα θέματα στα οποία ο μαθητής δείχνει ιδιαίτερη ευαισθησία και επιμένει σε αυτά παρακάμπτοντας αν χρειαστεί τα υπόλοιπα

ερωτήματα. Οι πρωτότυπες και ειλικρινείς απόψεις και σκέψεις ενός μόνο μαθητή πάνω σε κάποιο συγκεκριμένο ερώτημα δεν αντικαθίστανται από κοινότυπες απαντήσεις δεκάδων συμμαθητών του πάνω στο ίδιο ερώτημα

- Ο χρόνος της συνέντευξης δεν θα είναι ο ίδιος για όλους τους μαθητές. Σε καμία περίπτωση πάντως δεν μπορεί να ξεπεράσει τα 5' καθώς όλοι οι μαθητές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εκφράσουν τις σκέψεις τους. Άλλωστε ο εκπαιδευτικός έχει πάντα την ευκαιρία να συζητά με μαθητές που έχουν ενδιαφέρουσες και εποικοδομητικές απόψεις κατά τη διάρκεια της χρονιάς και όχι μόνο μέσα στα στενά πλαίσια μια σύντομης συνέντευξης
- Στην κριτική που πιθανώς να ασκήσει ο μαθητής πάνω σε θέματα που αφορούν και τον εκπαιδευτικό (κακό κλίμα μέσα στην αίθουσα, άστοχες συμπεριφορές, έλλειμμα εποπτικών μέσων κ.α.) μπορεί να γίνει συζήτηση αλλά αποφεύγεται ο αντίλογος και οι δικαιολογίες από πλευράς του εκπαιδευτικού. Ο σκοπός δεν είναι να πεισθεί ο μαθητής ότι σχεδόν όλα είναι τέλεια και ότι όσα δεν είναι οφείλονται σε εξωγενείς παράγοντες.

ΒΗΜΑ 4^ο Η ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

Η επεξεργασία των απαντήσεων που συγκεντρώθηκαν από τον εκπαιδευτικό μπορεί να κινηθεί σε δύο άξονες. Καταρχήν είναι δυνατή η στατιστική τους επεξεργασία. Πιο συγκεκριμένα, τα ερωτήματα των οποίων οι απαντήσεις μπορούν να ομαδοποιηθούν από τον εκπαιδευτικό, καταχωρούνται σε Ms excel και παράγονται γραφήματα που θα δώσουν μια απτή εικόνα των θετικών και αρνητικών σημείων της εκπαιδευτικής διαδικασίας (εικόνα 1). Ο εκπαιδευτικός διακρίνει τα σημεία τα οποία οφείλει να βελτιώσει ακολουθώντας συγκεκριμένες μεθόδους και διαδικασίες

Εικόνα 1. Γραφική αναπαράσταση απαντήσεων ερωτήματος 8

Ο δεύτερος άξονας αφορά στο χειρισμό ιδιαίτερων και προσωπικών θεμάτων ή παραπόνων που τέθηκαν από συγκεκριμένους μαθητές/μαθήτριες κατά τη διάρκεια της συνέντευξης. Ο εκπαιδευτικός οφείλει να αμβλύνει τα όποια προβλήματα του αναφέρθηκαν έχοντας επίγνωση ότι οι μαθητές του τα ανέφεραν με σκοπό να τους βοηθήσει να τα επιλύσουν και περιμένουν πλέον να επιδείξει το ανάλογο ενδιαφέρον.

ΒΗΜΑ 5^ο ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Ο εκπαιδευτικός, εφόσον το επιθυμεί, μπορεί να παρουσιάσει στους μαθητές τα αποτελέσματα της επεξεργασίας των απαντήσεων που έλαβε από αυτούς. Τότε δίνεται η δυνατότητα να οργανωθεί μια σύντομη αλλά ενδιαφέρουσα συζήτηση με τη συμμετοχή όλων των μαθητών, οι οποίοι επιπλέον έχουν τη δυνατότητα να γνωρίσουν τις απόψεις αλλά και τα, ανώνυμα, παράπονα των συμμαθητών τους. Με τον τρόπο αυτό ο εκπαιδευτικός έχει την ευκαιρία να θέσει συγκεκριμένα θέματα και προβλήματα που χρήζουν επίλυση.

Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗΣ

Όπως έχει ήδη αναφερθεί στην αρχή της εργασίας, η τεχνική της συνέντευξης εφαρμόζεται εκ μέρους του συγγραφέα επί μία πενταετία, κατά τη διάρκεια του πρώτου σχολικού τετραμήνου κάθε σχολικής χρονιάς και έχουν λάβει μέρος σε αυτήν περίπου χίλιοι μαθητές της Α' και Β' Λυκείου. Τα αποτελέσματα της εφαρμογής της θα μπορούσαν να χωρισθούν σε δύο τομείς.

Ο πρώτος τομέας αφορά τις απαντήσεις των μαθητών στα ερωτήματα σχετικά με τον συγκεκριμένο εκπαιδευτικό. Τα συμπεράσματα που προκύπτουν είναι πολύτιμα και γίνονται κάθε χρόνο αιτία για ανατροφοδότηση που οδηγεί σε άμεσες διορθωτικές κινήσεις από πλευράς του εκπαιδευτικού προκειμένου να επιλύσει προβλήματα που δεν γνώριζε, να διορθώσει πρακτικές που εφάρμοζε, να αλλάξει ακόμη και λανθασμένες συμπεριφορές με σκοπό τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου.

Ο δεύτερος τομέας αφορά την αξιόπιστη, έγκυρη και κυρίως έγκαιρη ενημέρωση που αποκτά ο καθηγητής γύρω από το εκπαιδευτικό αλλά και το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιούνται κάθε χρόνο οι εκάστοτε μαθητές του και συνεπώς και ο ίδιος. Η ενημέρωση αυτή είναι εξαιρετικά χρήσιμη καθώς επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό το εκπαιδευτικό έργο που παράγεται στη συγκεκριμένη σχολική μονάδα.

Κλείνοντας, θα μπορούσα να αναφέρω κάποια χαρακτηριστικά και ενδεικτικά συμπεράσματα τα οποία, πρέπει να τονίσω, αφορούν χίλιους μαθητές της περιοχής Μεσσαράς της Κρήτης.

- Οι μαθητές προσέρχονται στη διαδικασία ανυπομονώντας να εκφράσουν τις απόψεις τους. Είναι χαρακτηριστικό το γεγονός ότι πολλοί από αυτούς που δεν συμμετείχαν στη συνέντευξη κατά την πρώτη ώρα εφαρμογής της, λόγω ανεπάρκειας χρόνου, εκφράζουν την αγωνία τους για τη συμμετοχή τους.
- Η διεξαγωγή της συνέντευξης ενεργοποιεί σκέψεις και προβληματισμούς στους μαθητές ακόμη και τις μέρες που ακολουθούν της διαδικασίας. Είναι ενδεικτικό το γεγονός ότι κάποιοι από αυτούς προσεγγίζουν τον εκπαιδευτικό την επόμενη ή την μεθεπόμενη ημέρα προκειμένου να συμπληρώσουν τις απόψεις που είχαν καταθέσει πάνω σε ένα συγκεκριμένο θέμα.
- Η διενέργεια της συνέντευξης δημιουργεί ή βελτιώνει άμεσα το κλίμα εμπιστοσύνης, σεβασμού, συνεργασίας και κατανόησης μεταξύ των μαθητών και του διδάσκοντος καθηγητή.
- Η πλειοψηφία των μαθητών αντιλαμβάνεται πλήρως και μπορεί να κρίνει την επιστημονική επάρκεια του εκπαιδευτικού, καθώς την προετοιμασία του πριν από τη διδασκαλία κάποιων θεματικής ενότητας.
- Οι μαθητές συνδέουν άμεσα το ενδιαφέρον τους για το μάθημα με τον αντίστοιχο εκπαιδευτικό που το διδάσκει. Αυτό ισχύει λιγότερο για μαθήματα όπως η Φυσική και τα Μαθηματικά.
- Οι μαθητές συνδέουν άμεσα το ενδιαφέρον τους για ένα μάθημα με την ευκολία που έχουν να το κατανοήσουν. Και σε αυτό το θέμα ο εκπαιδευτικός παίζει το δικό του ρόλο.

- Μεγάλο τμήμα των μαθητών έχουν αποκοπεί ήδη από τη Φυσική και τις έννοιές της πριν από το Λύκειο. Καθοριστικός παράγοντας αποτελούν οι ανεπαρκείς και πεπαλαιωμένες εκπαιδευτικές τεχνικές των διδασκόντων αλλά και το έλλειμμα εποπτικών μέσων.
- Το εκπαιδευτικό και κυρίως το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον των μαθητών, τους έχει καλλιεργήσει τη πίστη ότι «δεν τα παίρνουν τα γράμματα» στη Φυσική με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουν το μάθημα ως μία υποχρεωτική προς διεκπεραίωση διαδικασία.
- Η συντριπτική πλειοψηφία των μαθητών δεν διαθέτει ελεύθερο χρόνο για διάβασμα καθώς αφιερώνει πολλές ώρες ημερησίως στη παρακολούθηση φροντιστηρίων ξένων γλωσσών, σχολικών μαθημάτων, λογισμικού υπολογιστών.
- Ως αποτέλεσμα, τα οπτικο/ακουστικά ερεθίσματα αποτελούν τον αποκλειστικό τρόπο εκμάθησης Φυσικής. Σε ακολουθία των παραπάνω, οι μαθητές επιθυμούν διακαώς την ευρεία χρήση σύγχρονων εποπτικών μέσων (προβολή DVD, χρήση Η/Υ, παρουσιάσεις με βιντεοπροβολέα)
- Το περιεχόμενο των βιβλίων της Φυσικής είναι σχεδόν άγνωστο στους μαθητές. Θεωρούν τα βιβλία κακογραμμένα και πεπαλαιωμένα. ή, στην καλύτερη περίπτωση, μη ελκυστικά και αδιάφορα.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η συνέντευξη είναι μια τεχνική που πρέπει να σχεδιασθεί και να εφαρμοσθεί με ιδιαίτερα προσεκτικό και οργανωμένο τρόπο από τον/την εκπαιδευτικό. Η τεχνική αυτή αντλεί από τους μαθητές σημαντικές πληροφορίες, που αν αξιολογηθούν σωστά, μπορούν να βελτιώσουν το εκπαιδευτικό έργο. Το σημαντικότερο πλεονέκτημά της έναντι άλλων μεθόδων αυτοαξιολόγησης είναι ότι οι μαθητές αντιμετωπίζονται ως ξεχωριστές προσωπικότητες κάτι που αντιλαμβάνονται και εκτιμούν ιδιαίτερα οι ίδιοι, γεγονός που επιδρά θετικά στη βελτίωση της σχέσης εκπαιδευτικού/μαθητών.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

1. *Εσωτερική Αξιολόγηση και Προγραμματισμός του Εκπαιδευτικού Έργου στη Σχολική Μονάδα*, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (1999), Αθήνα
2. MacBeath, J. (2001), *Η Αυτοαξιολόγηση στο Σχολείο*, Ελληνικά Γράμματα. Αθήνα
3. Bloom, B. et al. (1971), *Handbook on Formative and Summative Evaluation of Student Learning*, McGraw-Hill, New York.